

Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande över remiss om Administrativa sanktioner i den arbetsmarknads-politiska verksamheten och i arbetslöshetsförsäkringen (DS 2025:26)

Kommunstyrelsen i Växjö kommun har i § 115/2026 beslutat att lämna följande yttrande i ärendet.

Förslagen riktar sig formellt mot den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och arbetslöshetsförsäkringen, men de får indirekta men påtagliga konsekvenser för socialtjänsten, särskilt inom ekonomiskt bistånd. Införandet av administrativa sanktionsavgifter bygger på strikt ansvar och innebär att fler individer än i dag kommer att mötas av ekonomiska konsekvenser vid felaktiga utbetalningar. Detta kan leda till att fler personer får försämrad ekonomi, inte minst eftersom sanktionsavgiften tillkommer utöver återbetalningsskyldigheten. För socialtjänsten kan detta innebära ett ökat tryck på ekonomiskt bistånd, då personer som får sanktionsavgifter samtidigt kan få svårt att klara sin försörjning.

Socialtjänsten kan även behöva hantera fler ärenden där den enskilde saknar ersättning från arbetslöshetsförsäkringen eller arbetsmarknadspolitiska stöd, till följd av återkrav, sanktionsavgifter eller pågående utredningar. Detta kan medföra både ökad ärendemängd och mer komplexa behovsbedömningar, särskilt i ärenden där försörjningsproblem kombineras med skuldsättning och osäkerhet kring försörjningssystemen.

Förslagen kan samtidigt leda till ökade samverkansbehov mellan socialtjänsten, Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna. Socialtjänsten behöver i högre grad förstå och förhålla sig till beslut om sanktionsavgifter, återkrav och pågående administrativa eller straffrättsliga processer, för att kunna göra korrekta bedömningar av rätten till bistånd.

En ytterligare konsekvens är att sanktionssystemet inte tar sikte på uppsåt eller oaktsamhet. Det innebär att även personer som agerat i god tro kan drabbas av avgifter. För socialtjänsten kan detta förstärka behovet av individuella och socialt inriktade bedömningar, särskilt när det gäller barnfamiljer eller personer i socialt utsatta situationer. Risken finns annars att sanktionerna i praktiken får oproportionerliga sociala effekter, som socialtjänsten förväntas hantera.

Slutligen kan förslagen bidra till en tydligare gränsdragning mellan administrativa sanktioner och straffrättsligt ansvar, vilket på sikt kan skapa större förutsebarhet i välfärdssystemen. För socialtjänsten kan detta vara positivt, men det förutsätter att handläggare har tillräcklig kunskap om de nya reglerna och deras konsekvenser för den enskildes ekonomiska situation.

Sammanfattningsvis innebär förslagen sannolikt ett ökat ansvar för socialtjänsten när det gäller att hantera följd effekterna av sanktionsavgifter, i form av ökat behov av ekonomiskt bistånd, mer komplex handläggning och större krav på samverkan och individuella bedömningar. Om inte dessa konsekvenser beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet finns en risk att socialtjänstens belastning ökar utan motsvarande förstärkning av resurser eller regelstöd.